

seboj, da bomo zadovoljili tuje interese in ne svojih. Žal tudi v na videz tako obrobni zadevah, kot je urejanje statusa samostojnih umetnikov, potem izumljamo toplo vodo v strahu, da bo kak še neuveljavljeni slikar prodal sliko, ne da bi plačal davek. Po drugi strani pa je znano, da je izterjava davkov od tistih, ki bi jih dejansko morali plačati, vnebovpijoče nezadostna. Sam sem se prav v teh dneh ukvarjal s primerom luknjičave evidence zavezancev za neko davčno ob-

veznost in na koncu se je izkazalo, da zaradi pomanjkljive evidence plačuje omenjeni davek komaj 50 odstotkov zavezancev! Po drugi strani pa nekateri zakon o avtorskih pravicah razumejo tudi tako, da mora zdaj organizator vaške veselice vnaprej prijaviti vse popevke, ki jih bo na veselici igral ansambel iz sosednje vasi, da ja ne bi bilo kaj narobe!

Vse to se dogaja v deželi, ki je menda postala država predvsem po zaslugi lastne kulture!

Kulturo bi vsak, da le njen avtor ostane bedak!

Janja Vidmar

Evalvacija razmer, ki dandanes umetnika vrednotijo kot trgovca, je nehvaležno delo predvsem zato, ker se nekateri umetniki iz vrtnarjev narodove duše brezsravno transformirajo v zaslužkarje. Kakšna predrznost, cankarjansko skodelico cikorije zamenjati s kapučinom! Saj ima nekdo, čigar prispevek k nacionalni kulturi presega njegovo ime in konec koncev tudi obstoj, vendarle vnebovpijočo prednost pred drugimi: po smrti bodo kdo ve koliko ulic v deželi ali pa vsaj nekaj šol in eno ali dve amaterski gledališči poimenovali po njem. Le čemu potemtakem sploh potrebuje človeka dostojno življenje?

Lobiranje je zdravo in danes v družbi posameznikov, ki znotraj okvirov delujoče skupnosti ne zadovoljujejo več zgolj lastnih potreb, marveč tudi sosedove, precej neizogibno. Javnosti je potrebno enkrat za vselej pojasniti, da ni strahu ne za kulturno ekspanzijo ne za narodov blagor: zaradi samostojnih kulturnih delavcev in pripadajočih jim avtorskih honorarjev ne bo med množicami epidemija ozkosti in zaplankanosti usihala nič bolj kot doslej. Slovenceljni bodo enako vodljivi in udomačeni, četudi bo umetnik za svoje delo prejel tistih nekaj tolarjev, ki jih od založnikov oziroma njihovih avtorskih oddelkov navadno izprosi s ponižujočim razgaljanjem svojega eksistenčnega modusa. Kulturo bi vsak, da le njen avtor ostane bedak!

In zdaj bom še povsem eksplisitna: prejela sem nagrado večernica za najboljšo mladinsko delo v letu 99. ČZP Večer, ki nagrado podeljuje, je izplačalo bruto znesek 750.000 SIT. Od pogače,

ki sem si jo prislužila tako, da sem dobre tri mesece sedé za računalnikom ubesedovala v sebi absorbirano bivanjsko problematiko, mi je država, ki ni imela nikakršnih zaslug za moje napore, odtegnila skorajda 200.000 SIT nagrade, kar se mi zdi višek finančnega nasilja. Od tega, da me omejujejo tržno naravnani uredniki in založniki, ki jih ne zanima umetniškost besedila, marveč zgolj njegova komercialna vrednost, me zdaj tudi država za prispevek k nacionalni kulturi pravzaprav kaznuje z nekakšno davčno torturo oziroma prihodki iz premoženjskih pravic, kot imenujejo davek, s katerim mi kradejo zasluženi denar. Kakšna Irska in pisatelji, oproščeni vseh davkov, lepo vas prosim, Slovenija je svetovni unikum v molžnji, moloh kulturnega ustvarjanja!

O tem, kako mi mariborska davčna uprava poživlja moj duhamorni vsakdanjik, pa ob kakšni drugi priložnosti. Vsak mesec oddajam izpolnjen obrazec obračuna socialnih prispevkov, ki jih navadno, romantično nepraktična kot sem, napačno izpolnjujem in nato trepetam v pričakovanju represivnih povračilnih ukrepov.

Kot svobodni umetnici (mar ne označujejo s podobnim nazivom ukrajinskih barskih plesalk?) mi je na voljo kup omejitev in prgišče pravic, ki pa se jih ta hip pri najboljši volji ne morem domisliti.

Narod je deležen natanko takšne kulture, kot si jo zasluži. Škoda le, da te krepko primanjkuje državi. In nemara prav v tem grmu tiči ves zajec, kar ga je.

